

podučna knjiga na stroške dežele. Naj pripravi deželni odbor načrt postave o ribarstvu. Vsi nasveti obveljajo. — Posl. Jerman pojasnjuje stališče kmetov nasproti lovski postavi in doseže toliko, da mora dež. odbor poizvedeti o pritožbah glede na škodo, ki jo dela divjačina kmetu ter naj potem priredi potrebne nasvete. Ali bode poizvedla kaj kmetijstvu na korist?

V seji dne 26. aprila priporoča nekaj poslancev, naj se izpremeni postava glede na vzdrževanje cest. Doslej stane vzdrževanje cest veliko denarja, pa so še vendar-le slabe. — Posl. Dečko je vprašal ces. namestnika, kaj je krivo, da ni izplačevanje pri vrejevanju Mure vselej v redu, o pravem času. Baron Kübeck je brž odgovoril, da je tega kriv deželni odbor pa da plača tudi ta sedaj 270.000 gold. — Pri poročilu o krajevnih železnicah se naroči dež. odboru, naj pridobi pravico, da se izdela železnica od Velenja do Spodnjega Dravberka. Za to bi bilo treba plačati deželi 2.800.000 goldinarjev. Poslanec dr. Sernec priporoča na železnici iz Celja v Velenja nižjo ceno, sicer nima ljudstvo nobene koristi od nje. Glede na železnico iz Poličan v Konjice terja se naj natančni račun od vsega dela. Potem se je vsprejela cela vrsta predlogov o krajevnih železnicah tako za železnico od Sv. Jurija pri Celji do Rogatca, od Polzele do Kamnika. — O novi ceni vožnje pri južni železnici je bilo veliko besedij, posl. Robič je v številkah kazal, kako krivična da je nova cena za Pohorje. Sklene se h koncu pritožba zoper to pri ministerstvu. Zatem se še dovoli prodaja Toblških toplec za svoto malih 80.000 gold.

V seji dne 27. aprila je govoril posl. dr. Heilsberg za to, naj si osnuje dežela svojo banko ali denarno kupčevalnico. Posl. grof Stürgkh je nasvetoval, naj se odpišejo davki za tiste vinograde, ki so bili pa jih sedaj ni več, ker jih je uničila trtna ušica ali pa tudi peronospora. Dež. komisar za vinorejo J. Balon pa naj se postavi v vrsto dež. uradnikov. Posl. dr. Starkel nasvetuje, naj se napravi dež. skladišče za vino; posl. Robič pravi, da je 9000 hektarov goric na Spodnjem Štajarji po ušici uničenih, naj se ozira na to, kedar se vreduje zemljišni davek. Posl. Jerman želi več poučevanja o ravnanji pri raznih trtah. Taki pouki naj se potlej razglasijo. Pri poročilu o živinoreji priporoča več poslancev, naj se pusti zdraviti živino tudi takim možem, ki niso zdravniki pa imajo dovolj skušnje pri živinskih boleznih.

Cerkvene zadeve.

Ljubezen sv. Očeta Leona XIII. do Slovanov.

(V proslavo 50letnice škofovanja priobčil Fr. Muršič.)

Svet črti Slované in zameta,
Ti nas ljubiš, Oče, bedni rod ...

Vesoljnemu svetu znana je slavnovladajočega papeža Leona XIII. orjaška učenost in iskrena pobožnost, velika dobrotljivost in radodarnost, njegova neumorna delavnost in skrb, nepopustljivost in neupogljivost, odločnost in trdnost, skromnost in prijaznost; znane so njegove besede sprave in miru, blagosti in modrosti; znana je njegova skrb za lepe umetnosti, cerkveno petje in godbo; znan njegov jekleni značaj in bistri duh, previdno, vestno in spretno vladanje, prizanesljivost v političnem oziru, posebno natančnost pri cerkveni upravi. Znana pa je tudi njegova vroča in velikodušna ljubezen do teptanega Slovana.

Kakor sivi sokol, dviga se njegov močni duh nad trdo skalo sv. Petra ter z bistrim očesom gleda okrog

po sirni zemlji tako skrbno, tako ljubo. Od tod vidi potrebe vroče Afrike sinov ter jim nudi svojo pomoč; vidi velike Amerike razne rodove, katere oskrbuje z gorečimi misijonarji in verne ovčice široke Azije in dalje Avstralije tudi ne pogrešajo njegove dobrote in ljubezni. Kako da bi ne videl stare Evrope teptanih Slovanov! Vidi nas, vidi, prav po očetovsko nas ljubi ter skrbi za nas in njegova najiskrenejša želja je, da bi vsi sinovi matere Slave postali jedna čeda, pod jednim pastirjem, kakor so že preblagi Slomšek tako vroče želeli rekoč: »Kdo mi da trombo donečo po vseh livadah slovenskih, po vseh državah slovanskih, ki naj bi klicala brate ki naj bi klicala brate k ljubezni in jedinstvi, klicala nazaj pod sveti Rim, pod bandero sv. vere Jezusove, da bi bili mi in vsi naši bratje Slovani jedna čeda Jezusova in jeden pastir, sv. oče rimski papež?«

1. Tam gori na severu razprostira se veliko rusko cesarstvo. Tamošnje ljudstvo je skoro vseskozi slovanskega plemena, dobro je, pa zapeljano je bilo in odvrgneno od prave cerkve. Vendar jih je še veliko ostalo zvestih sv. katoliški cerkvi in to verno ljudstvo preganja lastna mati Rusija, ki je velika zaščitnica in trdnjava staroverske ali razkolne cerkve. Mnogo si prizadeva ter se poslužuje v ta namen vsakovrstnih sredstev, da bi pridobila duhovnike in katoliške občine na svojo stran. Toda kakor nekdanji prvi kristijani, tako so tudi ruski tako preganjani katoličani ostali stanovitni in zvesti jedino zveličavni veri Kristusovi. Ko je vlada videla njih stanovitnost, preganjala jih je še bolj, a trpinji so junaško odgovarjali: »Mi ostanemo zvesti veri svojih očetov«. Vse to se je vršilo od leta 1871—1875.

V tej dobi je vladal na sedežu sv. Petra Pij IX. Srce se je krčilo pobožnemu papežu neskončne bolesti, ko vidi toliko zatiranje ruskih katoličanov. Moško se je upiral ruski vladi, toda brezuspešno. In videl je Leon, njegov naslednik, bedo vernih slovanskih ovčic. Njegova iskrena ljubezen ni mogla prenašati tega zatiranja, ki se je nadaljevalo za njega vladanja. Takoj sklene sprijazniti se z ruskim carjem ter porabi v ta namen ugodno priložnost ob 25letnici njegovega vladanja. Piše mu voščilno pismo, v katerem ga prijazno poprosi, da obrne vendar enkrat svojo pozornost na verne katoličane v svojem velikem cesarstvu. »Pravičnost in pravicoljubje Vašega Veličanstva«, piše Leon, »navdaja nas z nado, da se pogodimo ter zjedinito Vam in Nam v prid. Predobro vè Vaše Veličanstvo, da je dolžnost katoliške cerkve razširjati vedno in povsodi mir med knezi in ljudstvom«. Prijazne besede našle so tudi dokaj prijazen odmev pri ruskem carju. Že h koncu leta 1880 pršla sta ruska kneza Sergij in Pavel v Rim, kjer se je sklenila tako zaželena in potrebna prijaznost in zveza z Rimom in Petrogradom.

Umrli pa je grozovite smrti ruski car Aleksander II. in z njim je bilo uničeno vse prizadevanje papežev. Zatiranje katoličanov nastopilo je svoj stari tir. Leon ne neha potegovati se za svete pravice katoliške cerkve tudi pod naslednikom Aleksandrom III. Posrečilo se mu je, da je vsaj za nekaj časa prenehalo zatiranje katoliških Rusov ter je bilo imenovanih nekoliko novih škofov. Vendar ta uspeh bil je le mimogredoč, kajti že čez dobro leto se je povrnila prejšnja nemila usoda vernih Slovanov pod Tolstoj-em, nevernim ministrom za uk in bogočastje. Pa Leon trdni ni obupal, še upa in se trudi dandanašnji, da bi pomogel bornim ruskim katoličanom, da bi združil vse pravoslavne Slované z Rimom. Dal Bog, da bi se uresničile iskrene želje sv. Očeta!

Milodar za cerkev Matere Milosti v Mariboru.

Neka neimenovana oseba iz Brezic je darovala 2 gold. za zidanje nove cerkve v čast Materi Božji, da

bi njej izprosila blaženo smrt. Upamo, da ji bode Mati Milosti prošnjo uslišala, ker se tudi na ta imenitni namen vsaki dan za vse družbenike in dobrotnike ena sv. meša služi.

Gospodarske stvari.

Slov. posojilnica v Gornji Radgoni.

Danes sem dobil v roke računski sklep naše »Posojilnice v Gornji Radgoni, ki prav lepo in dobro uspeva, ter me tako veseli, da Vam, častiti gospod urednik, moram nekaj pisati. Kakor se iz tega računskega sklepa razvidi, pristopilo je Posojilnici v teku prvih deset mesecev 105 zadruženikov; to je že lepo število za tako kratek čas, posebno pa z ozirom na veliko število nasprotnikov, ki jih ima ta zavod. Posojilnica je imela v teku teh 10 mesecev 60.755 gld. 49 kr. prometa, to je ogromna svota in kaže, kako potrebno je bilo, da se je Posojilnica ustanovila. Še bolj pa se čudim in gotovo se boste tudi Vi čudili, da ima Posojilnica že 508 gld. 76 kr. rezervnega zaklada, svojega premoženja; to je najboljši dokaz dobrega gospodarstva pri Posojilnici; ta uspeh imamo zahvaliti neutrudljivemu in nesebičnemu delovanju gospodov ravnateljev Posojilnice. Ravno ta svota od 508 gld. 76 kr. vzbudila je v meni več mislij, ki Vam jih, častiti gospod urednik, moram naznaniti, pred vsem, koliko dobička od naših žuljavo zasluženih krajcarjev je dosedaj šlo v roke nemških Radgonskih purgarjev, ki niso dozdej za naš okraj ne krajcarja imeli, ki so ves dobiček Radgonske hranilnice samo za se in za nam tako sovražni šulverein in Südmark in druga društva, ki nam hočejo naš materni slovenski jezih vzeti, vselej in dosledno porabili. Se ve, da Posojilnica od sedaj še ne more, akoravno ima že 508 gld. 76 kr. svojega čistega premoženja, še nič ali le malo za občni blagor storiti, ker mora najprej gledati na to, da bode na trdih nogah stala; če bode enkrat kake dve leti obstala, potem bode že svoj dobiček tako, kakor druge Posojilnice za blage namene porabila za naš okraj, gotovo ne za Radgonske purgarje — to njih bode, ker njim je Posojilnica nekaj dobička vzela in to je menda tudi edini vzrok, da po svojih pristaših, kakor Wratscho (beri Bračko) in drugi med ljudstvom proti Posojilnici tako grdo hujskajo: — sline se njim cedijo po lepih krajcarjih.

Ker vidimo, da Posojilnica tako dobro dela ter je začetek tako lep, moramo mi in to je dolžnost vseh krajanov Gornje-Radgonskih tudi Posojilnico in le Posojilnico, ne »sparkaso« v Radgoni podpirati in ne le s tem, da si pri njej izposodimo, ampak da pri njej tudi naše prihranjene krajcarje naložimo, ker s tem si bomo demo le sami hasnili, ne samo s tem, da dobivamo od Posojilnice 4½ % od naših tamkaj naloženih denarjih, ampak tudi s tem, da bode Posojilnica vsled tega vsako leto imela večji promet in večji dobiček, ki se bode za naš okraj, za nas porabil.

Gorenje-Radgonski posestniki — oprostite, gospod urednik, ker prav za prav tem je moje pismo namenjeno, ne Vam — polagam Vam na srce, podpirajte Posojilnico na vse načine, ker s tem si sami in našemu okraju koristimo.

Sejmovi. Dne 8. maja v Brežicah, na Polji in v Rogatci. Dne 9. maja v Arnoži, pri Sv. Juriji v Slov. goricah in v Podplatu pri Kostrivnici. Dne 10. maja pri Sv. Primoži blizu Celja in dne 11. maja pri Sv. Magdalenii v Mariboru.

Dopisi.

Iz Maribora. (Iz Amerike) imamo pismo v rokah ter sodimo, da bode dobro, če povzamemo tudi za naše bralce nekaj iz njega. Pisec je doma iz Pobrežja in je letos šel z ženo in dvema otrokoma v Brazilijo ter piše od ondod svojemu očetu tako-le: »Veselega Vam nimam pisati, kajti tako se še meni ni nikdar godilo, kakor se nama sedaj godi. Iz Genove sem Vam pisal, da nisem kaj dobrega na barki videl niti si skusil. Kar tisti agent piše, je vse neresnica in srečni so tisti, ki so jih dne 15. februarja v Mariboru pridržali! Kdor ima denarje, tisti sme že v Brazilijo v Št. Pavel, da jih tam zapravi. Tu je vse drago, vino po 1 fl. 40 kr., pivi po 40 kr. salate glava po 70 kr., pa se je eden še kar ne najé. Stanovanje je drago od 20 do 50 fl. na mesec. Zasluži si pa tudi človek nič ne toliko, kakor pri Vas pravijo. . . . Tudi tukaj pride gospoda pa agentje po ljudi ter jih po 8 do 15 ur daleč odpeljuje. Jaz sem dobil delo s F. . . . pri nekem gospodu 8 ur daleč od Št. Pavla. F. je zdrav ter je ostal v službi, jaz pa sem zbolel in tudi Tonika (hčerka) ter sem prosil gospoda, naj nas zapelje nazaj v Št. Pavel. Tu so mi rekli pri avstrijskem konzulu, da nas bodo nazaj k Vam poslali, pa čakal sem celi mesec in niso nas poslali nazaj pa tudi podpore nam niso nič dali. Za to, kar stoji v tistih agentovih bukvicah, nočejo nič vedeti, češ, da jih to nič ne »pekimra« (skrbi). (Konec prih.)

Od Sv. Ilja v Slov. goricah. (Naseljevanje) nemških Moravskih družin kot delavske moči za tukajšnje Nemce — to se je naši podružnici društva »Südmark« ponesrečilo. Mislili so si, da bodo s temi ljudmi kar poplavili Slovenske gorice, ali varali so se. Prva družina, katera je došla sem k vitezu Infeldu, je te dni zopet odšla: in ko bodo bralci »Gospodarja« te vrstice brali, bode družina že gotovo zopet v svoji ljubi domovini. Gotovo je bila ta prva in zadnja v tem stoletji, katera je prišla k tukajšnjim »privandranim« Nemcem na »raboto«. Goraj imenovani Infeld pač menda misli, da še živi v prvi polovici tega stoletja, ko je še bila tlaka na dnevnem redu; noben viničar, ne posel ne zdrži pri njem, ker njim ne da pravega živeža, ne plačila. Šulvereinskemu učitelju Brandajsu, kot tajniku »Südmarmkovske ortsgruppe«, pa svetujem, naj v prihodnje poskrbi za viteza Infelda take delavce, ki bodo kamenje jedli in drva. — Z dnem 1. maja smo dobili, hvala Bogu, tudi malo dežja. Vsa narava je na novo oživljena. Travniki postajajo zeleni, setve bodo si zopet opomogle; in sadno drevje je v najlepšem cvetu. Daj Dog, da bi se tudi v jesen zamogli z veseljem ozirati na z zlahtnim sadjem obložena drevesa!

Iz Vitanja. (Posojilnica.) Dne 28. marca je bilo letno zborovanje ondotne posojilnice. Vdeležilo se ga je dovoljno število domačih posestnikov, pa tudi iz sosednjih župnij so prišli v znak, da vedó ceniti važnost denarnega zavoda za naš še pred kratkim v narodnem obziru tako zanemarjeni okraj. Kot načelnik posojilnice je povzel prvi besedo č. g. župnik, ter v krepkih in jednatih besedah narisal na kratko delovanje posojilnice v preteklem — tretjem upravnem — letu, omenjal veliko nalogo, katero so si naložili odborniki, kakor tudi dolžnosti porokov in dolžnikov. Iz poročila posnemamo, da je posojilnica imela prometa 142.606 gld., hranilnih vlog 72.633 gld., danih posojil 74.033 gld., zadruženikov 349 in čistega dobička 459 gld. 19 kr. — Pri volitvi odbora so se na novo izvolili poprejšnji odborniki, namreč načelnikom č. g. župnik Žičkar, odbornikom pa gg.: Fran Jankovič, Florijan Jeseničnik, Jakob Grile in Lenart Hrustel, nadzornikom in njegovim namestnikom pa gg.: Ivan Verčnik in Vin-